

ਅਪੀਲੀ ਅਪਰਾਧਿਕ
ਐਸ.ਬੀ. ਕੈਪੂਰ ਅਤੇ ਆਰ.ਪੀ. ਖੋਸਲਾ ਜੱਜ
ਰਾਜ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ
ਬਨਾਮ
ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ
1961 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 750

ਖੁਰਾਕ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ (1954 ਦਾ XXXVII) S, 20- ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ- ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ- ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਖੁਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ- ਕੀ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,

ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖੁਰਾਕ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੈਧ ਹੋਣ ਲਈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ:

- (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ; ਜਾਂ
- (2) ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ; ਜਾਂ
- (3) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ;
- (4) ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ।

ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਖੁਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਾਧੂ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਉਲਟ ਵਿਆਖਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਅਤੇ" ਦੀ ਬਜਾਏ "ਜਾਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ "ਸਿਵਾਏ" ਅਤੇ "ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ" ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਕਿ ਜਦੋਂ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਖੁਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀ), ਤਾਂ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬੇਲੋੜਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਮੁਕੱਦਮਾ।

ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਖੁਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਸਮਝੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐੱਸ. ਗਿਲਾਨੀ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਸ਼ਿਮਲਾ, ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਮਿਤੀ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1961। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ।

ਕੇ.ਐਲ. ਜੱਗਾ, ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਐਡਵੋਕੇਟ- ਜਨਰਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਡੀ.ਡੀ. ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਕਪੂਰ. ਜੇ - ਇਹ ਖੁਰਾਕ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ- ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ 55 ਅਪੀਲਾਂ ਹਨ, 1954 (1954 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 37), ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਨੁਕਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੋਵੇਗਾ।

1961 ਦੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 754 ਤੋਂ 763, 767, 769 ਤੋਂ 793 ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐਸ. ਗਿਲਾਨੀ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਸ਼ਿਮਲਾ, ਮਿਤੀ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1961; 1961 ਦੇ ਨੰਬਰ 829 ਤੋਂ 834 ਵਿੱਚ 4 ਮਈ, 1961 ਨੂੰ ਉਸੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਸਮਾਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਰਾਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1961 ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰ: 1081 ਅਤੇ 1082, ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐਫ. ਬਾਰਲੋ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। 18 ਜੁਲਾਈ, 1961 ਨੂੰ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ- ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਦੇ ਸਿਟੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਪੀ.ਐਨ. ਅਰੁਣਾਚਲਮ ਰੈਂਡਿਯਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1), ਨੇ ਇਸ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰ: 1187, 1199, 1201 ਤੋਂ 1209 ਆਫ 1961 ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਪੀ. ਚੌਧਰੀ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ 15 ਜੁਲਾਈ, 1961 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (i) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (i) ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਲਈ ਇੱਕ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਦੀ ਉਪ- ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਲਈ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਤੱਥਾਂ, ਮਿਲਾਵਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾਵੇ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1), ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਰਤਮਾਨ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ"

ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਦਲੀਲ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵਫ਼ਦ ਹਰੇਕ, ਖਾਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗਲਤ ਪੜਨ 'ਤੇ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਬਨਾਮ ਸਿਟੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਪੀ.ਐਨ. ਅਰੁਣਾਚਲਮ ਰੈਂਡਿਯਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਹੀ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੈਧ ਹੋਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ:-

(1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਜਾਂ

(2) ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਾਂ

(3) ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ

(4) ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ।

ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਖੁਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਾਧੂ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਉਲਟ ਵਿਆਖਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਅਤੇ" ਦੀ ਬਜਾਏ "ਜਾਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ "ਸਿਵਾਏ" ਅਤੇ "ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ" ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਦੇ ਸਿਟੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਵੀਪੀਐਨ ਅਰੁਣਾਚਲਮ ਰੈਂਡਿਯਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਇੱਕ ਆਮ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ ਜੋ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੇ ਪਾਏ ਗਏ ਹੋਣ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਐਮ ਵਾਰਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਉਪ- ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ 20. ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 20 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਰਸਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਤੇ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮਿਊਂਸਪਲ ਹੈਲਥ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਕੋਜ਼ੀਕੋਡ ਬਨਾਮ ਅਰਥਲਾ ਟੀ ਅਸਟੇਟ ਕੰਪਨੀ (2) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਰਲ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਆਮ ਵਫ਼ਦ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ, ਅਤੇ "ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਥਾਨ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ "ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਏਗੀ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗੀ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਹਰੇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਕਾਰਨ. ਸਾਬਕਾ ਅਥਾਰਟੀ ਸਿਟੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਬਨਾਮ ਵੀਪੀਐਨ ਅਰੁਣਾਚਲਮ ਰੈਂਡਿਯਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਵਫ਼ਦ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਹੈਲਥ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਕੋਜ਼ੀਕੋਡ ਬਨਾਮ ਅਰਥਲਾ ਟੀ ਅਸਟੇਟ ਕੰਪਨੀ (2) ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਦਾ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐਸ. ਗਿਲਾਨੀ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ, ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਹੈ।

ਕੇਰਲ ਕੋਰਟ ਸਿਟੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਫੈਸਲਾ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਪੀ.ਐਨ. ਅਰੁਣਾਚਾਲਾਮ ਰੇਡੀਅਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1), ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਲੋ ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1961 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 999, 21 ਨਵੰਬਰ, 1961 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ) ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

"ਉਚਿਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ" ਸਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ...." ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣਾ ਅਰਥਹੀਣ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ "ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ."

ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ.ਡੀ. ਜੈਨ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬਹਿਸ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਸਬੰਧਤ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹਰੇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਿਰਫ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦੱਸੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਖੁਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ), ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬੇਲੋੜਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਬੇਤੁਕਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਗਿਲਾਨੀ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਨੇ ਬੰਬਈ ਰਾਜ (ਹੁਣ ਗੁਜਰਾਤ) ਬਨਾਮ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਕਨਿਆਲਾਲ (3) ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:- "ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਵ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ।

"ਸਹਿਮਤੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਨ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧੀ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਾਜਬ ਜਾਪਦਾ ਹੈ"।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁੱਖ ਅਫਸਰ, ਬੜੌਦਾ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੜੌਦਾ ਮਿਊਂਸਪਲ ਬੋਰੋ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ। ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਨੇ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ "ਉਪ-ਧਾਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ' ਅਤੇ 'ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ', ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰੱਥ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।' ਸਮੀਕਰਨ 'ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਇੱਕ ਨਾਮਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖੁਦ ਜਾਂ ਖੁਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬੇਲੋੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਸਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਬਦ ਹਨ 'ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ..... ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ... ਇੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਵਾਬ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਖੁਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਸਮਝੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੀਵਨ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਰਾਬਿਨ ਸੇਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (4) ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੇਰਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਦੇ ਸਿਟੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਪੀ.ਐਨ. ਅਰੁਣਾਚਲਮ ਰੇਡਿਆਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਹੋਰ (1)। ਇਹ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਸਪਿਊਟਸ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।'

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 495 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

"ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ"।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਇਸ ਲਈ, ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਯੋਗ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 1961 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰ: 1081 ਅਤੇ 1082 ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੁਣ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ 3 ਸਤੰਬਰ 1962 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਾਕੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ 3 ਸਤੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰ.ਪੀ. ਖੋਸਲਾ-----ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

- (1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1960 ਕੇਰਲਾ 356
- (2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1961 ਕੇਰਲ 84,
- (3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1961 ਐਸ.ਸੀ.1 ਪੰਨਾ 3 ਅਤੇ 4
- (4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1956 ਕੈਲ. 64.

ਦਿਨੇਸ਼

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਨਿਆ ਨਿਰਨਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਵਾਜਾ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੱਤਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।